

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

222

PREȚUL 1 LEU

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

ELIXIRUL TINEREȚII

AL. ANDRIŢOIU

Elixirul tinereţii

Glumă fantastico-ştiinţifică

★

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"

EDITATĂ DE REVISTA

ŞTIINŢĂ ŞI TEHNICĂ

Anul X – Nr. 222 – 15 februarie 1964

Coperta-desen AUREL BUICULESCU

AL. ANDRIŢOIU

Elixirul tinereţii

1

Avionul zbura liniştit. Se ridicase din Cluj pe un cer albastru ca ochii casieriţei de la Tarom şi iată-l apropiindu-se de lanţul Carpaţilor meridionali fără să fi întîlnit încă nici o umbră de nori. Nu se desluşeau la orizont nici măcar acei frumoşi nori Cirus, înalţi şi prevestitori de vreme bună. Totul în jur era de un albastru intens, încît, dacă cineva ar fi putut privi avionul din apropiere, fără îndoială că şi avionul i s-ar fi părut albastru.

Nimeni n-ar fi spus că se apropie toamna. Puţinii pasageri ai cursei priveau prin geamul sintetic azurul şi cu ochii semiînchişi se lăsau pradă unei dulci toropeli, picotind frumos ca în nişte fotolii de orchestră. La Cluj se vînduseră bilete puţine, aşa încît cei numai cinci pasageri puteau să se observe şi să se critice în linişte unul pe celălalt şi să treacă repede la acel aer de familiaritate care se statorniceşte între călători, cînd aceştia nu au ceva mai bun de făcut. La numai cîteva minute după decolare, poate şi datorită timpului frumos, cei cinci călători începură să schimbe surîsuri, mai întîi cu condescendenţă, iar apoi cu amabilitate. Toţi cinci erau departe de tinereţe, chiar dacă ei se fereau s-o recunoască. Pentru fiecare dintre ei senectutea sosise, cu înţeleptele sedi-

mentări, cu obişnuitu-i echilibru. De aceea, toţi cinci stăteau în fotoliile avionului cu încîntarea cu care stau pensionarii în parc, îşi citesc ziarul şi aţipesc cu el pe genunchi. Numai unul dintre ei, un bătrînel jovial cu ochelari (care păreau şi ei acum albaştri), ţinea pe genunchi un blocnotes aspectuos, aşezat simetric într-o elegantă copertă de piele. Bătrînelul stătea în fotoliu stîngaci şi neliniştit, ca un şcolar care scrie o teză şi îşi apleca din cînd în cînd fruntea peste filele înstelate cu zeci de formule chimice. Într-o caligrafie impecabilă şi cu valenţele parcă trase cu linia, aceste formule se legau armonios între ele şi înconjurau o ecuaţie chimică complicată, asupra căreia stiloul bătrînului insista cu atenţie, uneori îngroşînd literele, alteori dezmierdînd liniile.

Fără nici o dificultate, oricare cetăţean, cît de cît informat asupra noutăţilor ştiinţifice din ţară, ar fi întors capul spre acest bătrînel, părîndu-i-se o persoană cunoscută. Şi nu după multă sforţare, cetăţeanul ar fi recunoscut în fiinţa modestă, stîngace şi uşor distrată a bătrînelului pe celebrul savant Alexandru Sava, a cărui poză o întîlnise adeseori în ziare şi în publicaţiile de specialitate şi în ale cărui interviuri pasionante găsise atîtea noutăţi, atît adevăr şi atîta poezie. Alexandru Sava era nu numai un savant de înaltă ţinută ştiinţifică, dar şi un excelent profesor îndrăgostit de catedră şi un bun cetăţean. De obicei i se spunea „profesorul", cum deci îi vom spune şi noi în această povestire, în care Sava îşi va trăi cea mai emoţionantă parte din viaţă.

În fotoliul din spatele profesorului stătea un pasager cu o înfăţişare întru totul opusă, o persoană distinsă, avînd în trăsături ceva rece şi statuar şi în glas ceva de stentor. Faţă de costumul profesorului, peste care călcătorul trecuse cam de mult şi cam în pripă, costumul lui Oscar Iscopescu — căci aşa se numea cel de-al doilea pasager — era parcă anume pregătit pentru o premieră de operă, cu o eleganţă în care croitorul îşi spunea răspicat cuvîntul. Oscar Iscopescu era

înalt și sever ca un englez, ținea în dinți o pipă, în care fuma tabac bulgăresc. El părea că privește toate lucrurile fără să-și oprească atenția la nimic, așa cum te uiți peste o piață goală, la ora 4 dimineața.

Din cînd în cînd, își odihnea privirea pe blocnotesul profesorului, privind ecuațiile cu o milă amestecată cu interes.

Iată-l în rîndul din dreapta al fotoliilor pe Nicolae Micula — și el tot un bătrînel mărunt și vioi. Fusese mecanic de locomotivă, și acum, ca pensionar, fidel tradiției de feroviar, purta numai veșminte albastre. Ținea buzele țuguiate ca într-un fluierat perpetuu. Micula se uita cu stimă la ecuațiile chimice ale profesorului și cu priviri care voiau vădit să-l încurajeze. Tăcerea din avion îl apăsa și, de cîte ori cineva rostea o frază, se arăta gata să răspundă. Din păcate însă, nu i se adresa nimenea.

În spatele lui Nicolae Micula, cel de-al patrulea pasager arăta limpede, prin întreaga-i înfățișare, că avem de-a face cu un fost sportiv. Nu numai robustețea trupului, ci și mișcările sigure și autoritare dovedeau acest lucru. Acest pasager se numea Vasile Avram și numele lui era pus, în chenar onorific, pe afișele de odinioară care anunțau vreo gală de box. Fosta celebritate la categoria grea, Vasile Avram, era acuma antrenor al unui club clujean și pleca la București cu treburi de specialitate. Formulele profesorului nu-l interesau. Îl interesa mai de grabă femeia care ocupa ultimul fotoliu al avionului, femeia pe care o cunoscuse în tinerețe, pe care o salutase la casa de bilete a Taromului din Cluj și o salutase din nou pe scara avionului, dar care, după cum se vede, nu-l recunoscuse, fapt care leza orgoliul sportivului. Să fie oare mioapă ? Nu. Mai degrabă nepoliticoasă.

Această femeie mai era încă frumoasă la vîrsta de o jumătate de veac. Fusese și ea în tinerețea ei o stea. O stea a baletului.

Încercase totul şi toate să se menţină tînără: gimnastică suedeză (după manual special) în fiecare dimineaţă, vegetarianism şi eliminarea făinoaselor din alimentaţie (acestea îngraşă), tratament medical, operaţii estetice şi tot ce poate trece prin capul unei femei la vîrsta la care bătrîneţea trage semnalul de alarmă. Această „doamnă Maria“ avea o continuă mîncărime la limbă (vorbea şi în somn) şi se credea fire lirică. Din fericire, pînă acum, nu scrisese nici un vers.

— Ce zare imaculată, tovarăşe Avram! Dacă ar fi jos nu pămînt, ci mare, am pluti între două lumi albastre. Ehei... cînd zburaţi dumneavoastră, tînăr încă, spre ringurile de la Londra, de la Roma, de la Copenhaga! Acum mai va!

— Aha! mă recunoaşte, îşi zise Avram. Şi încă mă ia peste picior, de parcă ea ar fi împlinit abia ieri 18 ani şi ar fi votat pentru prima oară.

— Da, aveţi dreptate! Pe atunci şi dumneavoastră aţi dansat la Paris...

— În „Lacul lebedelor“...

— Da! Mi-aduc aminte. Dar ce păcat, zău! Ce păcat că nu mai puteţi dansa şi acum!

Profesorul întoarse capul cu blîndeţe şi spuse, parcă cerîndu-şi scuze, cu un glas pe jumătate şoptit:

— Dragi tovarăşi, vă rog frumos, vă rog din toată inima, numai puţină linişte. Aicea se creează.

Lui Maria îi plăcu stîngăcia uşor academică a profesorului şi-şi puse în gînd să-l tachineze. Dar apoi renunţă din îngăduinţă „lirică“ şi aruncă doar o frază:

— Ce-ar mai fi de creat la vîrsta asta, maestre dragă? Am avut atîta timp de creat cu toţii, că doar nici unul din noi nu mai e tînăr. Ce-a fost s-a dus pe apa sîmbetei.

Profesorul se simţi vexat şi în el se trezi omul spiritual:

— Atîta doar că dumneata ai creat cu picioarele, pe cînd eu cu capul. Picioarele dumitale au ostenit, dar capul meu mai funcţionează încă, domniţă scumpă.

— Mie, uneia, îmi plac ironiile. Chiar mă amuză. Spuneți mai departe! Vă ascult!

Sportivul rîse gros, ceferistul se lumină la față, gata să se angajeze în discuții, dar cum profesorul se aplecă iarăși peste hîrtii, se reașternu liniștea. Numai motoarele avionului trepidau înfundat, ca o moară de dumicat semințe. Avionul parcă stătea pe loc, ceea ce tocmai indica vertiginoasa lui viteză. Printre rîndurile fotoliilor, o fată blondă aducea cafele. Tinerețea ei se impunea atît de colorat în ambianța pensionară din avion, încît fata, cu un îndoit respect, așeza fiecare ceașcă în fața pasagerului cu o politețe fermecătoare. Cînd să așeze însă ultima ceașcă, avionul zvîcni ca într-o opintire și ceașca se rostogoli pe dușumea, pătînd copios pantofii albi ai fetei. Vîrful de aur al stiloului din mîna profesorului se adînci în hîrtie și, împins brusc, se rupse. Poate că așa hotărăște uneori destinul să se răzbune pe unele unelte. Maria își scăpă poșeta din brațe, lăsînd să se verse din ea toate dichisurile. Rujuri, sulimanuri, flacoane și alte chintesențe.

— Dumnezeule sfinte, ce să fie asta?

— Miroase a pană de motor, rosti profesional Micula. E de rău!

— Nu cobi! spuse aproape răstit Avram! Or fi adormit piloții lîngă motor și or fi lăsat avionul în seama pilotului automat

Avionul se mai zgudui o dată, de data aceasta mai brusc și mai îndelung, catapultîndu-i pe cei cinci pasageri cu pieptul în speteaza fotoliului din față. Se mai sparseră două cești de cafea. Fata blondă căzu pe un fotoliu și tava îi scăpă zgomotos din mînă. Maria era cît pe-aci să fie catapultată în capul lui Avram. Acesta însă ar fi suportat-o negreșit.

Profesorul se îndreptă spre tînăra blondă rugător:

— Fetițo, ești dumneata drăguță să le spui piloților să piloteze ceva mai lin! Am de rezolvat aici, pe hîrtii, o chestiune grabnică! Și, uite, mi s-a rupt penița de la stilou...

— Să nu ni se rupă și gîtul, zise lugubru Oscar Iscopescu.

Avionul începu să coboare. Pămîntul se apropia văzînd cu ochii.

— Munții ! exclamă galben Avram. Ne prăbușim în munți !

— E un podiș aici, la înălțime, zise calm Micula, ceferistul. Un pilot bun e ca un mecanic de locomotivă, el ne poate salva dacă știe... să...

— Nu mai vorbiți ! Vă rog nu mai vorbiți ! strigă agitată Maria. Sfinte Antoane, fii cu noi !

— Dumneata ești mistică, zise Micula. Dacă pe unul dintre piloți îl cheamă cumva Anton, atunci el este sfîntul care ne salvează.

Numai profesorul, absorbit parcă de ecuații și înspăimîntat de un singur lucru : că moartea îl găsește cu noua descoperire științifică neîncheiată, completa nervos și grăbit formulele-i chimice și repeta sacadat : „Aici se creează și dumneavoastră neglijați acest lucru... Aici se creează, iar dumneavoastră n-aveți pic de respect. Aici se creează..."

Și avionul ateriză forțat, după cîteva solicitări care măriră panica pasagerilor. Maria căzu într-un fel de leșin, despre care ea însăși nu știa dacă e real sau simulat. Avram rîse sec. Micula merse spre cabina piloților să-i felicite. „Bravo, aripile patriei" !

Cerul rămăsese departe.

2

Dacă pe cer apropierea toamnei nu se lăsa presimțită, aici în munți ea bătea deja la ușă. Lumina avea culoarea tutunului fin din țigările pe care nefumătorii le fumează la sărbători. Fagii începuseră încet, pe la margini, să se transfigureze. Ochiul atent putea deduce că, în afara coniferelor, în

curînd, foarte curînd toţi copacii vor bate monedă de aur. Iarăşi va ploua în reviste cu poezii autumnale.

Aterizarea forţată avusese loc pe un platou de munte, întins şi neted, în preajma Sibiului, pe acele pajişti montane pe care poposesc cu delicii turmele. Ea se efectuase în condiţii dificile, desperate chiar, cu şanse puţine de reuşită, dar izbutise totuşi. Piloţii rămăseseră ei înşişi uimiţi de acest succes muncit, dar neaşteptat, aşa că, după ce ieşiseră din cabina maşinii de zbor, priviră zăpăciţi frumuseţea peisajului, respirară adînc aerul ozonat al munţilor şi se priviră fericiţi. Ce aveau să-şi spună?

— Da, zise pilotul principal.

— Da, răspunseră ceilalţi doi.

Cu asta ei considerară discuţia încheiată. În avion, fata blondă aduna cioburile de pe jos şi îşi privea cu tristeţe pantofii pe jumătate albi, pe jumătate cafenii. Maria stătea inertă, cu fruntea aplecată pe speteaza fotoliului din faţă şi cu mîna stîngă atîrnată pe speteaza fotoliului de alături, ca aripa unui albatros ucis. Oscar Iscopescu, flegmatic şi neaferat de cele petrecute, tocmai se pregătea să coboare. Îi făcură loc. Vasile Avram, palid ca după un K.O., se ridică şi el să coboare. Îl lăsară să coboare în pace. Profesorul scria liniştit, completîndu-şi formulele. Faţa lui radia o deosebită fericire, un triumf al ideilor.

— Tovarăşe profesor, îl strigă pilotul principal pe Sava, dumneavoastră nu coborîţi?

— Un bob zăbavă! răspunse profesorul preocupat de scriptele-i ordonate. Numai puţintel şi descind şi eu. Mai am de completat un carboxil la o formulă.

Piloţii schimbară între ei priviri semnificative, dar profesorul nici nu-i simţea alături. El mai adăugă un carboxil la formula centrală şi apoi, scuturîndu-se pe genunchi de un praf imaginar, dete să coboare.

— Cum? Sîntem deja la Băneasa? încercă o glumă profesorul.

— Ba de loc. Sîntem deocamdată in Carpaţi.

— Şi mă rog, ce căutăm noi în Carpaţi, continuă profesorul gluma, căci după cît ştiu aici nu era prevăzută nici o escală?

— Nu mai căutăm nimic, se auzi aceeaşi voce tăioasă a lui Iscopescu. Am căutat moartea, dar n-am găsit-o, ceea ce nu e nici bine, nici rău.

— Moartea? Adică decesul..

— Da! Moartea şi nimic mai mult.

Piloţii se găsiră într-o situaţie penibilă, de aceea pilotul prim crezu de cuviinţă să explice totul în modul cel mai realist posibil.

— Într-adevăr, tovarăşi, am trecut pe lingă moarte. Dar fiţi pe pace, noi ne facem datoria. Se pare că s-a întîmplat ceva la motoare. Vom vedea. Dar am aterizat bine! Sînteţi doar cu toţii teferi.

— În afară de mine, răsună vocea de mezzosoprană a Mariei. Nici măcar nu vedeţi că sînt leşinată!

Cuvintele treceau departe de profesor. Acesta simţi un fior rece prin şira spinării. Gîndul că şi-ar fi putut încheia viaţa într-un accident stupid abia acum îl umplea de spaimă. Cea mai de căpetenie descoperire a lui s-ar fi dus de rîpă, şi noi am fi fost văduviţi de această descoperire care ne este cum nu se poate mai necesară: tinereţea. Dar profesorul se înseninä iarăşi. Căci, propriu-zis, lui i-a fost acest accident de folos. În clipa în care simţea că se apropie moartea, cugetarea profesorului se concentrase ca într-un şoc de asalt, iar cheia problemei, pe care o căutase şase ani de zile, cu încordare, sosi ca strigată. Tot succesul elixirului la care lucra depindea de o aripă a formulei chimice, aripă care nu se lăsa dezlegată nici în ruptul capului. Toate verificările lui de laborator se loveau de această aripă a formulei ca de un

zid orb Profesorul se înfuria, rupea hîrtii. Formula i se părea ciungă. Şi iată acum, în clipele supreme în care moartea părea de neînlăturat, aripa formulei se deschise repede, uşor de tot, de parcă ar fi fost un fleac, de parcă ar fi fost ceva simplu, la mintea copiilor. Profesorul se bizuia pe acest succes. Calculele dovedeau cert acest lucru. Mai rămînea însă neacoperit faptul dacă, transpusă în laborator, formula se va dovedi justă. Atunci, mult visata lui licoare aducătoare de tinereţe, licoare care oprea uzura celulelor, reprimenea substanţa celulelor moarte, dezanchiloza articulaţiile, lua parcă cu mîna povara anilor, acea licoare putea fi sorbită ca un vin de Cotnari. Chipul profesorului luă aspect sărbătoresc, privirea lui triumfa, ea însăşi rostind solar acel „Evrika" arhimedian al marilor descoperitori.

Vulpe bătrînă, Iscopescu prinse ca din zbor mîndria profesorului şi îi desluşi înţelesul. Bine informat, Iscopescu era la zi cu tot ceea ce transpirase despre invenţia savantului Sava. Căci Iscopescu avea amici fieunde. De aceea, severul domn Iscopescu, văzînd exaltarea profesorului, se gîndi cu bucurie :

— Te pomeneşti că domnul ăsta a pus mîna pe descoperirea lui grasă. Şi nu m-ar mira faptul să fi reuşit chestiunea cu elixirul tinereţii. Din asta pot să mă înfrupt şi eu, că aduce parale.

Cînd se văzură cu toţii jos, pe iarba fragedă a platoului, Maria constată lipsa lui Micula.

— Unul dintre noi lipseşte ! zise ea. Nu-mi amintesc care.

— Da, răspunse profesorul privind împrejur. Eram cinci, sîntem numai patru.

Un pilot urcă cu agerime scara şi, aruncînd o ochiadă prin interiorul avionului, descoperi că uşa care dădea spre cabina piloţilor era deschisă. Intră zorit în cabină. Aici, Micula stătea instalat în scaunul pilotului principal şi privea cu naivă încîntare aparatajul complicat al locomotivei de zbor.

Miinile lui atingeau cu stimă mulțimea butoanelor colorate, a becurilor indicatoare. Cind simți zgomot în spate, Micula întoarse capul. Văzu în pilot prilejul omagial :

— Ah ! Am onoarea să vă felicit, tovarăși piloți ! Și eu am fost mecanic de locomotivă. Știți... Și eu am avut grijă de oameni...

— Vă mulțumim din inimă. Trebuie însă să coborîm. In curînd se lasă seara. Ne vom căuta un adăpost pentru la noapte.

Dezamăgit că i se retezase entuziasmul, Micula coborî și se alătură grupului de naufragiați ai văzduhului. Cu toții priviră în zare, admirînd amurgul. Fiecare se gîndea probabil la toamnă, la copaci, la lumină. Numai Iscopescu era sfredelit de același gînd stăruitor, arzînd de neliniște și făcînd gesturi fericite la gîndul că va face speculă cu tinerețea. Și ochii i se opriră pe blocnotesul din buzunarul profesorului.

3

Nu știau încotro s-o apuce. Privirile lor se rotiră la linia orizontului, căutînd cu insistență punctul care să indice o locuință. Tot ochii exbalerinei Maria aduseră salvarea, ochi de pisică, anume instruiți pentru a vedea și sufletul pietrei.

— O dîră de fum ! Uitați-vă bine acolo, lîngă cei trei brazi răzleți, cum se ridică o dîră de fum ! Ce romantic !

— Ai ochi buni la vîrsta dumitale, strecură Avram apropoul.

— Exact. Numai că eu nu sînt bătrînă, eu sînt în etate, răspunse Maria. Am în mine sînge grecesc, mama a fost grecoaică, de aceea mă păstrez. Dumneata ce hram porți ?

— Eu sînt romîn get-beget. Și încă oltean de pe Jii. Despre mine se spun anecdote, adică mi se acordă respect.

Din glumă în glumă, drumul se făcu plăcut și grupul de oameni ajunse repede lîngă fum. Aici era o stînă modernă. Fumul ieșea dintr-un vraf de scînduri vechi care împrejmuiseră odinioară stîna. Acum stîna era împrejmuită cu gard viu și avea în curte un alt gard de sîrmă împletită, care ocrotea rondurile de flori. Stîna era durată din prefabricate viu colorate. Antena de pe acoperiș vestea un televizor.

În curte, un singur cîine, mai mult de decor, blînd și bucuros de oaspeți. Dete din coadă cu încîntare. La început stîna li se păru pustie. Țipenie de om nu li se arăta.

— Alo ! Este cineva aici ? strigă Avram, în timp ce profesorul se juca distrat cu cîinele.

O ușă galbenă, ca de floarea-soarelui, se deschise și în pragul ei apăru o fată înaltă și trupeșă, îmbrăcată în halat alb. Ținea în mîini un aparat ciudat și-și privea cu nedumerire oaspeții, care, înzestrați cu geamantane, termosuri și plase, păreau într-adevăr căzuți din cer.

— Cu ce vă pot fi de folos ? zise ea, nestăpînindu-și încă bine uimirea.

— C-o mămăliguță cu lapte, răspunse hîtru Micula. Iar dacă se nimerește să fie cu unt și smîntînă, cu atît mai bine !

— Și mă rog, cu cine am onoarea ? Sînteți turiști ?

— Sîntem niște oameni căzuți din cer, tovărășico, zise pilotul principal. Am aterizat forțat cu avionul pe platoul acela din stînga și acum... ce să mai zicem... ? N-avem unde dormi.

— Cum să aterizați cu avionul în munți ? Asta nu se poate.

— Și noi am crezut așa. Ne-am și făcut testamentul. Dar iată că se poate totuși.

Ciobănița îi mai cercetă o dată ca pe niște ființe ciudate și îi pofti înăuntru.

— Ține rujul ăsta, drăguțo, o agrăi Maria. E de la Paris. Ține-l și fă-ne, rogu-te, mămăliguță. Ce rochie porți sub halat ?

— Roz bonbon, cu franjuri.

— Toamna se poartă, cu predilecție, bleu-petrol.

— Știu. Sau bleu jandarme. Dar aici nu mă vede nimenea, răspunse ironică fata. Luă rujul din mîna Mariei, îl privi cu ochi profesionali și-l înapoie grațios. Puse ștecherul în priză și în ceaunul electric turnă apă, apoi se așeză pe un scaun și cu o pitorească eleganță își așeză mîinile pe genunchi. Apa din ceaun începu să murmure. Peste cîteva clipe, din microaparatul de radio se revărsă o muzică dulce, ca pentru început de toamnă. Totul se topea într-o altă lume imaginară, de legendă. Ciobănița privea spre fereastră lăsarea serii. Maria scăpă o lacrimă frumoasă ca de glicerină. Sava se întinse în șezlongul alb și se lăsă pradă viselor. Vedea în preajmă numai oameni tineri, numai oameni sănătoși, cu înfățișare armonioasă de atleți. Vedea dezdoindu-se tendoane, lepădîndu-se ochelari, toiege, galoși, vedea pierind încărunțiri, răgușeli, astme și se gîndea că de fapt acest vis al lui cuprindea în el cel mai frumos tablou pe care-l văzuse vreodată în imaginație. Se gîndi la cărțile de basme și de anticipație. La Ispirescu, la Jules Verne. Și cum muzica aceea tulburătoare se sfîrși, profesorul, readus la realitate, deschise discuția tacticos :

— Gazda noastră e bună, chiar mult prea bună și ne-a pus de mîncare. Eu însă aș mai ruga-o ceva. Nu cumva aveți și puțină țuică ?

— Vai de mine, iertați-mă ! Desigur că avem. Și încă o țuică de zmeură, cum nu se găsește la oraș. Am uitat că e nevoie și de așa ceva. Mîine dimineață vă servesc și cu caș. Dacă aduc ciobanii păstrăvi, vă servesc și cu păstrăvi. Și încă *à la greque*. Numai să vă simțiți bine.

Cît ai clipi, pe masă apăru o tavă cu frumoase păhărele de ceramică așezate în jurul unei carafe încondeiate. Ciobănița servi cu repeziciune și plimbă tava prin fața oaspeților.

— Ridic acest pahar, zise profesorul, pentru norocul nostru de astăzi. Cu toții ne sărbătorim, propriu-zis, viața. Eu însă

mai sărbătoresc astăzi ceva. Nu puneți întrebări că nu vă voi răspunde. E o taină scumpă a inimii mele.

— Aha ! își zise în sine Iscopescu. Viitoarea noastră tinerețe.

— Este, probabil, ziua dumneavoastră de naștere ? ! spuse respectuos Micula.

— Sau nunta de aur ? insinuă vicleană Maria.

— Ce vă doare pe voi capul ! se răsti Avram. Lăsați omul să vorbească !

— Eu, reluă fericit, dar tacticos Sava, eu am repurtat astăzi un mare succes. Ține de domeniul științelor exacte, așa că zadarnic v-aș explica detaliat. Îmi dați voie să cred că nu vă pricepeți prea bine la chimie. Acest succes, dragi tovarăși, este nu numai al meu, ci al nostru.

— Să bem pentru acest succes al științei ! strigă entuziast Micula.

— Liniște ! îl întrerupse nerăbdător Iscopescu.

— De aceea, continuă profesorul, cu bunăvoința dumneavoastră, eu aș avea o propunere. *Ergo* : Propun să sărbătorim acest dublu eveniment : scăparea de la moarte și succesul meu științific. Este ora nouăsprezece și jumătate. Așadar, peste o săptămînă, deci miercurea viitoare, exact la aceeași oră, ne vom întîlni cu toții la „Restaurantul tinereții“ din Capitală. Îi rog și pe tovarășii piloți să vină, precum și pe tovarășa care ne-a servit cafeaua.

— Vă mulțumim, răspunse respectuos pilotul principal. Dar noi nu vom putea veni. Înțelegeți că ocupația noastră..., obligațiile de serviciu..., în fine, zborurile...

— Foarte bine ! Dumneavoastră mă veți căuta acasă. Iată telefonul meu (și le întinse o carte de vizită). Cînd veți fi liberi, vă primesc prietenește, căci doar dumneavoastră sînteți autorii eroici ai acestei aniversări.

— Stați, maestre, interveni Maria, dar de ce peste o săptămînă și nu mai repede ? De ce nu duminica aceasta care vine, de exemplu.

— Hei, şi această dată îşi are tîlcul ei, explică profesorul. Mie-mi trebuie şase zile de muncă în laborator să-mi verific formula. Succesul meu este deocamdată numai teoretic.

— Şi dacă n-o să vă reuşească practic? Că noi, femeile, sîntem descurcăreţe.

— Îmi reuşeşte, n-avea grijă.

— Şi totuşi, presupunînd că n-o să vă reuşească, atunci oare înseamnă că nu va mai avea loc întîlnirea?

— Da' de ce nu! De reuşit o să-mi reuşească, fiindcă aici nu e vorba de pasienţă sau de ghicit în cafea, ci de ştiinţă. Cînd crezi în ştiinţă şi o profesezi cu seriozitate, trebuie să-ţi reuşească.

— Da maestre, zise Maria, aşa e şi în balet. Cînd nu poţi face o poantă pe călcîi sau o piruetă pe vîrfuri, zici în tine: am să fac, şi o faci!

— Maestre dragă, zise Iscopescu, cu un ton care nu-i aparţinea, vă supără o întrebare? La ce descoperire lucraţi? Sau măcar, aşa, în mare, în genere... spuneţi-ne şi nu ne ţineţi pe jar: ce aţi descoperit?

— Un lucru folositor, i-o reteză profesorul. Veţi fi însă punctuali? Nu uitaţi, moartea a fost astăzi nepunctuală şi de aceea i-am scăpat din mîini. Noi însă va trebui să fim punctuali. Vom fi oare? Da?

— Vom fi, maestre, îl asigură Micula. Eu sînt mecanic de locomotivă şi am lucrat numai după orar.

— Venim exact la timp, îl asigură şi Avram.

— Vai, presimt că pentru prima oară în viaţa mea nu mă voi lăsa aşteptată. Am să mă străduiesc să viu şi eu la timp, ca la o premieră. Iscopescu dete şi el afirmativ din cap şi îşi aşeză palma dreaptă în dreptul inimii, în semn că este om de onoare. Mămăliga aburi pe masă. Cina se arătă din cale afară de gustoasă. Mai sporovăiră ce mai sporovăiră, apoi cineva constată că e frig. Ciobăniţa aduse pături albe de lînă şi încălzi electric încăperea. Îşi urară noapte bună şi

se lăsară conduși de ciobăniță, fiecare la culcușul lui. Iscopescu se strădui și reuși să doarmă lîngă profesor. Ciobănița închise geamurile să-i ocrotească de frigul de afară. Toamna în munți sosise, ca de obicei, ceva mai repede. Deh ! Ce să faci ? Așa e toamna. Și ea se vrea „la înălțime".

4

Înainte de a se culca, profesorul se hotărî să ia un somnifer, iar Iscopescu se grăbi să-i aducă apă rece. De la izvor. Așa cum se aștepta Iscopescu, profesorul adormi numaidecît și încă profund, începînd să sforăie. Și marii savanți sforăie, își zise el, necum mi-te noi. Totul era limpede, numai că smulgerea secretului respectiv nu echivala de loc cu furtul perelor din livada vecină lui. Blajin, distrat, stîngaci cum era, profesorul se dovedea totuși o persoană foarte vigilentă, îl urmărise pe Sava în ziare, în interviuri, în parcul din fața casei, în fața institutului, în fața academiei, străduindu-se și reușind să rămînă neobservat. Reușise chiar să primească schema locuinței profesorului.

De aceea, această escală forțată în munți i se părea de folos și tot de aceea se grăbise să-i aducă profesorului apă. Luînd somniferul, își zicea, profesorul va dormi adînc, așa că îi voi putea inspecta, nestingherit, buzunarele. Și, într-adevăr (acum cei doi dormeau pe priciuri apropiate), haina profesorului atîrna foarte aproape de Iscopescu, încît acesta n-avea altceva de făcut decît să întindă mîna și să ia blocnotesul. Numai că treaba nu era chiar atît de simplă.

— Dar dacă se trezește profesorul ? își zicea Iscopescu. E în stare să pună potera pe mine. Namila aia de boxer mă leagă fedeleș. Singura persoană care mi-ar putea da o mînă

de ajutor ar fi sclifosita aia de Maria, dar pe ea nu te poţi bizui. Tot singur va trebui să fac totul, încheie Iscopescu, făcîndu-şi curaj. Apoi întinse mîna şi luă blocnotesul. Îl ţinu cîteva clipe în mînă înspăimîntat. Vru să-l pună la loc, dar se gîndi că e greu să nimerească iar buzunarul. Se suci de cîteva ori în aşternut cu putere, să scîrţiie patul. Patul scîrţii. Văzu că profesorul nu se trezeşte. Apoi se sculă şi se aşeză pe marginea patului. Profesorul dormea mai departe. O idee îi fulgeră prin minte. Să copieze conţinutul filelor. Dar ideea nu-l entuziasmă prea mult : oricîtă chimie se străduise să înveţe în răstimpul în care-l urmărise pe Sava, nu-i era de ajuns. Totuşi îşi aruncă halatul pe umeri şi ieşi în curte. Trebui însă să se întoarcă după lanternă. Lumina lunii se arăta prea slabă. La lună poţi fura harbuji, nu însă şi chimie, îşi zise. Se întoarse şi văzînd că profesorul doarme mai prinse curaj. Ieşi din nou în curte şi se aşeză pe o piatră. Cînd însă aprinse lanterna, cîinele, stîrnit, se puse pe lătrat.

— Cuţu-cuţu..., îl domoli nervos Iscopescu. Tocmai acum te-a apucat lătratul, vedea-te-aş la hingheri, că doar adineauri dădeai prietenos din coadă. Cuţu-cuţu...

Cîinele se gudură şi apoi se depărtă liniştit. Era un cîine apatic şi simpatic.

Cînd deschise blocnotesul şi-l aşeză sub fasciculul de lumină al lanternei, Iscopescu încremeni. Erau acolo formule peste formule, ecuaţii chimice peste ecuaţii, scrise drept sau de-a curmezişul, cu un scris nervos şi întortocheat de labirint al literelor. Ceea ce văzuse el în avion, scris citeţ şi simetric, era doar cîte o oază în această babilonie chimică. Poate — îşi zise Iscopescu — acestea-s numai ciornele, poate că formulele şi ecuaţiile acelea scrise citeţ şi armonic sînt adevăratele concluzii. Aşa încît se hotărî să treacă la transcrierea acestora. Se blestemă întîi că învăţătura lui s-a oprit brusc în clasa a II-a liceală. Nu mică-i fu mirarea însă cînd observă sumedenie de valenţe neacoperite. Căci, ştiindu-şi pe

de rost calculele anterioare, profesorul, grăbit, nu mai scria uneori hidrogenul, oxidrilii și carboxilii la capătul liniilor de valențe. Or, toate acestea fiind monovalente, era absolut imposibil să le plasezi. În privința chimiei, Iscopescu era și el monovalent. Deznădăjduit cum era, transcrise și el cît putu mai mult din filele profesorului, dîndu-și însă seama că face un lucru fără noimă. Transcrise aproape întregul blocnotes, pînă cînd osteni de-a binelea. Îl durea capul. Gîndise prea mult. Apoi, întru totul nemulțumit, se întoarse în odaie și vîrî cu scîrbă carnetul în buzunarul profesorului. Acesta se mișcă prin somn și se întoarse de pe o parte pe cealaltă.

— Ce e, tovarășe profesor? întrebă Iscopescu cu voce sugrumată.

— Poftim? mormăi profesorul. Sîntem deja la ceasuri matinale?

— Zic: ce s-a întîmplat?

— Nimic, mormăi iarăși profesorul.

Și adormiră amîndoi. În zorii zilei, cînd se trezi, dînd să-și îmbrace haina, profesorul găsi buzunarul din dreapta gol. Văzu însă că blocnotesul se află în cel din stînga și, zăpăcit, crezu că-și îmbrăcase haina invers. Apoi rîse de sine însuși și, fără să bănuie nimic, se îmbrăcă liniștit.

După cum prevăzuse ciobănița, ciobanii aduseră păstrăvi. Micul dejun se desfășură împărătește.

— Ne-ați oferit o masă sardanapalică, spuse entuziasmat profesorul, strîngîndu-le cu mulțumire mîna. Iar ciobanii se simțiră fericiți, căci, deși nu prea pricepuseră ei exact ce vrea să spună oaspetele, își dădură seama că acesta spusese o vorbă mare.

Li se arătă drumul spre primul sat, și pînă la un punct urma să-i însoțească un cioban tînăr. Dimineața se arăta mult mai frumoasă decît seara, aici, în munții Sibiului. Soarele le venea din față, salutîndu-i cu o lumină dulce. Atunci, de-

sigur, fiecare în parte, pînă și vicleanul Iscopescu, își dădu seama cît de prețioasă este viața care le-a fost salvată de la pieire.

Fericită, Maria începu să cînte.

5

Cîntecul ei era dintr-o operetă vieneză — din „Liliacul" — și saluta viața. Profesorul îl prinse repede, avînd o bună ureche muzicală, așa că, intrînd în locuință, el începu să fredoneze cîntecul, spre stupoarea bătrînei sale laborante, Emilia, care tocmai curăța retortele. Profesorul consuma vinul cu înțelepciune, ca pe un aliment, așa că Emilia nu-l văzuse niciodată beat. Dar nici nu-l mai auzise cîntînd. De data asta, el i se păru beat într-adevăr și suferi la această constatare. „Așa se prostește omul, la bătrînețe" — filozofă ea.

Dar profesorul, fericit din cale afară, îi puse mîna pe umăr și, privind-o cu entuziasm, îi șopti la ureche:

— Am găsit aripa formulei. Aripa! Înțelegi? Aripa! De-acum formula nu mai este ciungă. Ci o pasăre măiastră. Pasăre paradisiacă. Pasăre-liră. De-acum ne putem numi tineri amîndoi, și dacă elixirul se va dovedi că nu e nociv pentru aparatul circulator, atunci printre primii oameni pe care-i voi întineri vei figura și dumneata.

Bătrîna laborantă, tresărind mai întîi și, aprinzîndu-se la obraji, la vestea succesului repurtat de Sava, se posomorî numaidecît, auzind de reîntinerirea ei. Profesorul, vesel, nu-i observă tulburarea. Ea așternu liniștită fața de masă și aduse cina. Aduse și o sticlă de Cabernet de Valea Călugărească, vin preferat de profesor. Profesorul turnă în două pahare.

— Așadar, dragă tovarășă Emilia, te facem tinerică. Azi, mîine te văd mireasă. Nici n-ai să știi cînd am să te întineresc. Am să-ți torn elixirul în supă, în compot, în vin, în ce s-o nimeri, cu viclenia cu care unii turnau otravă. Și ai să te scoli dimineața tocmai așa pentru a putea merge la serata dansantă de la Casa de cultură a tineretului.

— Ba v-aș ruga din adîncul inimii să nu faceți așa ceva. Eu una nu vreau să întineresc. Eu mă simt mai bine bătrînă.

— Ei, dar asta întrece măsura! Ce-s mofturile astea, Emilia? Bine, dar ce spui dumneata e de necrezut.

— Vă rog să mă credeți! Am lucrat atîția ani împreună și ne-am înțeles atît de bine. Dacă v-am fost cîtuși de puțin de folos, atunci fiți bun și nu-mi furați bătrînețea. Întinerindu-mă, mi-ați face un mare rău, mi-ați readuce o cumplită suferință.

— Păi bine, dar acum tinerețea se desfășoară în alte condiții sociale, în condiții demne și generoase.

— Știu, văd și eu. Dar nu de asta e vorba.

— Atunci de ce?

— V-o spun cu mare strîngere de inimă. V-o spun numai și numai cu gîndul să vă împiedic de la dorința de a mă întineri. Mi-e și rușine să vă spun. Dar fie. Vedeți, noi am fost la părinți opt fete. Opt fete și nici un băiat. Șapte dintre aceste fete erau foarte frumoase și semănau cu părinții pentru că și ei erau foarte frumoși. Cum erau șapte la număr, ele alcătuiau o sărbătorească săptămînă a tinereții. Uneia puteai să-i spui zîna zilei luni, alteia zîna zilei marți, și așa mai departe, pînă la a șaptea, care era de fapt și cea mai frumoasă și care, pe drept cuvînt, putea fi numită zîna zilei duminică. Eu eram cea de-a opta zi a săptămînii, deci zîna care nu există. Poate chiar de aceea nici frumusețea mea nu exista. Eram urîtă, tovarășe profesor. Închipuiți-vă cît de

durereos este pentru mine ceea ce vă spun. Asta este trista mea biografie. Lăsați-mă bătrînă cum sînt.

Și Emilia părăsi încăperea. Pașii ei se auzeau coborînd scările. Pleca acasă.

6

Ajuns și el acasă, Iscopescu se trînti în pat și se visa acum bogat ca un nabab. Vechi client al miliției, Iscopescu făcuse comerț ilicit, după sezon, cu de toate. Un trafic clandestin cu elixirul tinereții i se părea cea mai formidabilă șansă posibilă. Cu un ochi spre miliție și cu celălalt spre pensionarii bătrîni, el ar putea, cică, desfășura un negoț al tinereții. Nici la loterie nu te poți îmbogăți așa, peste noapte, cum te-ai putea pricopsi cu acea apă făcătoare de minuni. Iscopescu se visă un Isus Hristos modern, exclamînd jovial: „Lăsați bătrînii să vină la mine!"

— Ba chiar nici miliția nu m-ar putea pedepsi prea aspru, își zicea el, că doar a întineri oamenii nu e ceva rău, nu e împotriva spiritului legii. Că e contra cost? N-am să tai chitanță să mă poată prinde, și gata. În definitiv să faci dintr-un hodorog un mire și dintr-o babă o mireasă e ceva folositor societății. Mărim astfel potențialul ei de muncă și scutim statul de pensii inutile.

Cu un astfel de solilocviu se îndeletnicea Iscopescu în pat, făcînd planificări și calcule de parcă era proaspăt licențiat al Institutului de științe economice.

•

Profesorul avusese de gînd să muncească toată noaptea, dar mărturisirile Emiliei îl sleiră. „Iată — își zicea —, această

ființă lucrează cu mine de un sfert de veac și, cu toate acestea, încă nu ne cunoaștem bine". Și profesorul ar fi făcut o sumedenie de reflecții asupra sufletului omenesc, ar fi cumpănit și ar fi tras concluzii dacă la geamul casei de peste drum nu s-ar fi aprins o lumină și perdelele geamului nu s-ar fi dat la o parte, lăsînd să se vadă chipul unei femei de o ciudată frumusețe.

Fata de peste drum nu avea mai mult de 25 de ani și pentru un pictor ea ar fi putut simboliza tinerețea. Un condei liric ar fi exclamat că în această femeie tinerețea pulsează pînă in vîrful unghiilor. Dar, dintre toate, fruntea îi tălmăcea în mod precumpănitor tinerețea. Era o frunte ușor boltită, fără îndoială fierbinte, de un alb care amintea nu zăpada, nici marmura, ci acea incandescență albă a metalelor care se transformă în lichide. Sau nu fruntea, ci ochii, ochii i se impuneau întîi. Căci acești ochi nu aveau un albastru obișnuit, ci unul intens ca acela al cerului sub care zburase profesorul în avionul pîndit de moarte. Era un albastru care se apropia încet de violet ca într-o concentrată esență de azur și eternitate. Și, cu toate acestea, nu ochii, ci buzele fetei de peste drum impuneau mai mult ca orice tinerețea. Erau buze care sărutaseră zorii sau poate amurgul și reținuseră în ele, nestinsă, culoarea sărutului.

Fata de peste drum pleca dis-de-dimineața și se întorcea seara. Cînd se întorcea avea întotdeauna aceleași îndeletniciri, executate cu aceleași mișcări armonioase. Ridica mîna încet, ca într-un salut trist și aprindea lumina. Apoi o cobora cu aceeași încetineală. Venea spre fereastră. Dădea perdelele la o parte cu gestul cu care ai vrea să împrăștii un nor de fum. Deschidea geamul. În seri înnăbușitoare sau cu viscol făcea la fel. Respira adînc ca într-o gimnastică estetică executată parcă pe-o muzică de Mozart.

Privind-o, de fiecare dată, profesorul recita acel tulburător cîntec al Margaretei din „Faust" al lui Goethe și încerca să-și

aducă aminte melodia lui Gounod, fredonînd-o însă numai în el însuși, în lumea de taină a sufletului. Poate chiar de aceea profesorul îi dăduse fetei de peste drum numele simbolic de Margareta. O numea astfel ori de cîte ori fata îi vizita noaptea visele și ziua gîndurile. Nu știa cum o cheamă. Nu știa unde lucrează. Nu știa ce gînduri o frămîntă. Drumul către ea i se părea îndelung, de parcă modesta casă de peste drum ar fi fost așezată pe promontoriul altui continent. Căci profesorul nu vedea acest drum în spațiu, ci în timp, măsurîndu-i kilometrajul de la vîrsta fetei la vîrsta lui.

În seara aceasta, ca de obicei, Margareta repetă întocmai întregul tipic armonios al mișcărilor. Profesorului i se păruse însă distanța pînă la casa de peste drum cu mult mai scurtă. Continentul casei se apropiase pînă în intima vecinătate. De aceea, profesorul surîse prelung și se și gîndi chiar să ridice mîna într-un salut cordial, dar renunță la gest, socotindu-l prematur. Sleiala care-i cuprinsese ființa după spovedania dureroasă a Emiliei se risipi și gîndul că tinerețea îi va sta la îndemînă și-l va asculta cu supunere îi umplu sufletul cu o lumină molipsitoare. O mare sete de muncă îi insuflă vigoare. Bătrînul profesor deveni surprinzător de sprinten. Intră în laborator și încercă să imite gesturile cu care Margareta aprinsese luminile. Apoi merse mai departe pe firul de aur al gesturilor ei, dînd în lături perdelele ca pe o pînză de fum, deschizînd cu gest rotund geamul, cu amîndouă mîinile deodată. Sorbi aerul tare de afară, închise geamurile cu gest de îmbrățișare și căută în mica bibliotecă a laboratorului o carte cu copertele albastre. O găsi și, citindu-i titlul, o reașeză nervos în raft. Cartea, aparținînd unui doctor francez, era intitulată : „Sclerozarea articulațiilor, întîiul simptom al bătrîneții".

Profesorul trecu la masa de lucru a laboratorului. Sticlele eprubetelor și biuretelor sunară familiar, recunoscîndu-l. Formula trebuia să fie verificată. Urmară acele clipe de incor-

dare care preced verificarea unei mari descoperiri științifice. Cititorul va înțelege zbuciumul acestor clipe, gîndindu-se că ele i-au frămîntat pe un Pasteur, pe un Robert Koch, pe un Victor Babeș. Alexandru Sava era acum pradă efervescenței creatoare, simțind-o alături, ca pe-o ființă dragă și încurajatoare, pe fata de peste drum, ca pe un model ideal, ca pe un etalon desăvîrșit al tinereții. Așa trebuie să arate tinerețea pe care profesorul avea s-o întoarcă în timp.

7

Experiențele decurseră bine. A doua zi, dis-de-dimineață, Emilia se întoarse cu o stare sufletească sănătoasă, de parcă nici n-ar fi existat între ea și profesor o discuție apăsătoare. Emilia descoperi în elixir o prezență prea accentuată de iod, ceea ce ar periclita unele glande, îndeosebi cea tiroidă. Ispitit de această lacună, profesorul descoperi și el una. Prezența a două substanțe nocive, dintre care una riscantă pentru miocard. Se căutară antidoturi și urmară trei zile de pustnicie, în care casa profesorului părea nelocuită. Asaltul trebuia dat pentru apropiata întîlnire de la „Restaurantul tinereții“ și pentru întîlnirea mult visată cu Margareta, întîlnire ce avea să aibă loc de la același nivel de vîrstă, ca între doi colegi de bacalaureat.

Urma acum tradiționala încercare pe o ființă vie.

Profesorul Sava rămase în dilemă. Să-și facă experiența pe cobai mici era prea neconcludentă. Se hotărî deci, zorit de situație, să și-l sacrifice pe bătrînul cîine Fox. Îl luase ca pui de la un coleg de catedră și îmbătrîniseră împreună,

singuri amîndoi. Profesorul însuși spunea acest lucru, nejignindu-l faptul că se compară cu un cîine. Căci îl iubea pe Fox și seară de seară stăteau alături amîndoi, duși pe gînduri. Acum foarte bătrîn, Fox abia mai vedea și abia își mai recunoștea stăpînul după pași. Auzindu-l că se apropie, se ridica și înainta cu pași înceți spre profesor și-și ridica fruntea, cerîndu-i să-l mîngîie Fox era un cîine solid, de rasă Bernardin pură, și avea nostalgia zăpezilor elvețiene, de unde i se trăgea semința. Iată-l acum, presimțind că-i va fi de folos stăpînului, credinciosul cîine se apropie docil de vasul din care, fără să bănuie că elixirul turnat în supă i-ar putea aduce moartea, mîncă chiar cu poftă și apoi se întinse pe sofa.

— Moare ! șopti îndurerat profesorul.

— Bietul de el ! oftă Emilia.

— Mai bine cumpăram alt cîine.

— Chiar ! Ce v-a venit să-l sacrificați tocmai pe bunul nostru Fox ?

— Cum, adică ce ? Credința că experiența va reuși.

— Să fie într-un ceas bun !

— Fie-ți gura de aur !

Bătrînul cîine Fox își privea cu ochi întrebători stăpînul.

— Oare ce s-a întîmplat ? Voia să spună privirea lui. Bag de seamă că mi-a bătut ceasul și trebuie să mă duc.

— Lasă, Fox, îi spuse profesorul. Odată și odată toți ne ducem. Fiecare la vremea lui. Lasă, Fox !

Ochii lui Fox se tulburară, și Sava avu impresia că vede în ei lacrimi. Că doar Virgilius ne spunea că pînă și lucrurile au lacrimi : *sunt lacrimae rerum...* Apoi șira spinării cîinelui se ridică într-o ușoară tresărire. Tresăririle se înmulțiră, într-un ritm accelerat, și cîinele slobozi un sunet trist și amar, ca de vaiet sosit de pe mare.

— Fox ! strigă, deznădăjduit, Sava. Iartă-mă, Fox ! Eu sînt de vină. Sînt un barbar, Fox. Să nu mori, Fox !

— Prea tîrziu, acum e prea tîrziu! murmură Emilia, privindu-l înlăcrimată. Ceea ce-ați făcut dumneavoastră e o crimă.

Cîinele, parcă înțelegînd zbuciumul stăpînului, își întoarse privirea și se căzni să-l zărească. Ochii lui păreau să spună că el iartă, că de ce atîta durere la moartea unui cîine necăjit și bătrîn, că și așa viața lui era subțire ca o boare, abia tîrîndu-se de pe o zi pe alta. Stăpînul va avea alt cîine credincios, tînăr, ager, care va face ravagii prin laborator, răsturnînd sticle și fluturînd în dinți reviste medicale...

Se așternu o tăcere apăsătoare. Fox nu mai tresărea. El se întinse frumos pe două labe, și profesorul sări la aparatul de fotografiat și aprinse toate becurile din laborator să intensifice luminile. Dar tocmai această lumină orbitoare îl făcu pe Fox să tresară puternic. Capul i se ridică semeț către aparat. Cîinele sări în două labe ager și lătră sonor, de cutremură încăperea. Apoi, recunoscîndu-și stăpînul, se ridică în două labe și stătu așa cîteva clipe ca atunci, de mult... cînd era tînăr și-și făcea de cap. Sava rămase încremenit, iar Emilia lăsă să-i scape un strigăt de bucurie. Parcă supărat că stăpînul nu-l ia în seamă, Fox se mai ridică o dată în două labe și stătu mai mult așa să-i atragă atenția profesorului că vrea cu tot dinadinsul să-l bucure. Profesorul îl dezmierdă cu mîna tremurîndă și cîinele zburdă prin încăpere. Luă în dinți un exemplar din „Les Études Médicales" și-l făcu harcea-parcea. Sava îi plimbă prin față un obiect subțire și cîinele îi urmări mișcările cu atenție.

— Vede! exclamă Emilia.

— Bineînțeles că vede! Se putea altfel? Eu mă așteptam la așa ceva, spuse cu o ușoară țifnă profesorul.

— Da, da! De aceea erați adineauri atît de distrus.

— Distrus eram într-adevăr, dat fiind că Fox mi-e foarte drag. Dar și atunci, în clipe de necaz și remușcare, aveam

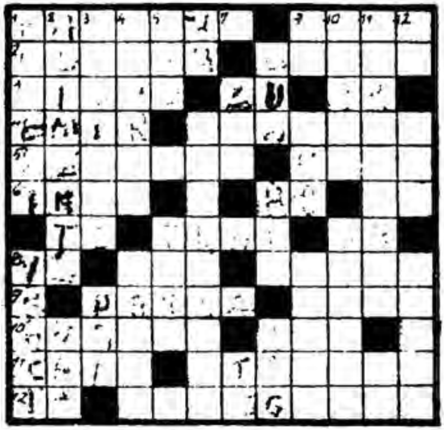
undeva siguranţa că experienţa va reuşi. Nu putea să nu reuşească. Doar credeam mult în ea

O clipă tăcură amîndoi.

— Te rog frumos, adu-ne o sticlă de vin, zise, respirînd adînc, profesorul. Adu Cabernet de Valea Călugărească.

(Sfîrşitul în numărul viitor)

MEDICINĂ



ORIZONTAL : 1) Celebru chimist francez, descoperitorul metodei de sterilizare care-i poartă numele și al metodei de tratare a turbării (1822—1895) — Plagă. 2) Medic romîn, autorul unor însemnări ale unui medic de plasă în care sînt redate aspectele grele în care își ducea munca — Cunoscut medic romîn, director al Institutului de bacteriologie, colaborator al marelui Pasteur și al lui Koch (1854—1926). Boală infecțioasă ce bîntuia în trecut, datorită mizeriei în care trăiau oamenii — Zaharia Udrescu — Craiova (abr.) 4) Nobil musulman — Dramaturg francez, autorul între altele al pieselor „Bolnavul închipuit", „Amorul doctor" și „Doctor fără voie". 5) În evul mediu și chiar și în zilele noastre se situează pe poziția retrogradă de combatere a oricărei descoperiri științifice inclusiv a celor medicale — Din țara Oașului. 6) Brumă (pop.) — Bulevard (abr.) — Pronume. 7) Țes ! — A viețui — Sandu Georgescu 8) În vedere ! — Prefix pentru nou — Simbol al întunericului, înapoierii și mizeriei din trecut. 9) A bandaja — Ulei. 10) Care ține de anod — Rîu în India. 11) Oraș în Brazilia — Intoxicat. 12) Sînt — A fost supranumit „Părintele medicinei".

VERTICAL : 1) Forte — Doctorul... bănuit de odinioară. 2) Le procurăm de la magazinele alimentare — Organul mirosului și al respirației. 3) Boală care pînă la descoperirea neosalvarsanului constituia o adevărată plagă socială atît pentru lumea veche cît și pentru continentul american — Deschidere pe suprafața pielii. 4) Fără ea practica ar fi oarbă — Astmă (pop.) 5) Specie de leguminoase — Localitate în India. 6) Udrea Ursu —

Aparat optic descoperit de Jansen, după alții de Leuwenhoeck care a dat un nou impuls cercetărilor medicale 7) Nume feminin... în opera lui Caragiale — Teodor Oprea. 8) Bulin (pop.) — Prefix pentru viață — Arma lui... Cupidon. 9) Simbolul radiului — Metal întrebuințat în medicină — Boală contagioasă. 10) Colecție purulentă — Secreție a unor glande în cavitatea bucală în care se găsește adesea o floră microbiană foarte dezvoltată. 11) Durere acută pe traseul unui nerv — Imagine toracică (presc. med.). 12) Arsenic — Morfeu în mitologia noastră populară — Azime.

ION PATRAȘCU

Monoverb... anatomic

(3 — 5)



Monoverb... lichid

(3 — 5)



DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMĂRUL TRECUT

RASFOIND ISTORIA: *1 — amaron; incas; 2 — peten; soare; 3 — axa; agave; ri; 4 — si; a; ica; nod; 5 — cuzco; nea; o; 6 — tolteca; chol; 7 — r; mer; di; uai; 8 — ea; calendar; 9 — pum; mandatar; 10 — trafic; iul; e; 11 — e; yucatan; zg; 12 — palat; namil.*

MONOVERB... SUD-AMERICAN: *Peru*

BIVERB VECHI PERUVIAN: *Marele inca*

Anecdote

Strict autentic...

În jurul anului 1920, fiziciana germană Lise Meitner și-a susținut disertația cu titlul : „Problemele fizice cosmice".

Unui ziarist titlul i s-a părut imposibil și deci greșit. Îndreptarea a făcut-o el însuși în informația publicată în ziar asupra „problemelor fizicii... cosmetice".

„Ventrilogul"...

Astronomul Camille Flammarion povestește că, asistînd la prima demonstrație a fonografului lui Edison la Academia de științe din Paris, mulți academicieni au crezut că e vorba de o farsă. Astfel, savantul Bouillaud s-a repezit la inventator, l-a apucat de guler și i-a strigat

— Ticălosule ! Crezi că ne vom lăsa păcăliți de un ventrilog ?

Moleculele sau vapoarele ?

În timpul domniei lui Wilhelm al II-lea s-a stabilit la Bonn chimistul Kekule. În primele săptămîni el observă cu mirare că e salutat cu respect de mulți cetățeni pe care nu-i cunoștea.

— Să fie oare chimia atît de respectată aici ? se întreba el. Dar în curînd află adevărata cauză a saluturilor respectuoase : semănînd întrucîtva — mai ales la barbă — cu amiralul Tirpitz, fusese confundat cu acesta.

— O să vedem noi a cui creaţie va dura mai mult: navele lui militare sau moleculele mele?

...La sfîrşitul primului război mondial, flota lui Tirpitz a fost scufundată...

Optică şi estetică

La întrebarea: „De ce omul simte plăcere la vederea unui lucru frumos? Diogene a răspuns:

— Întrebare de orb...

Într-adevăr, imposibil

Filozoful Seneca, educatorul lui Nerone în anii copilăriei, îi spuse odată fostului său elev:

— Oricîţi oameni vei ucide, nu vei reuşi niciodată să-ţi ucizi succesorul...

Hieroglife...

Savantul german Franz Fischer a notat odată pe manuscrisul unui tînăr cercetător cîteva observaţii scrise extrem de necitef. Rugat să le descifreze, el îi răspunse tînărului:

— Nu pot descifra ce am scris... În definitiv asta e treaba d-tale... Doar n-am scris pentru mine, ci pentru dumneata...

Fiziologie şi teatru

— Dacă Claude Bernard a ajuns o mare somitate ştiinţifică în domeniul fiziologiei — se lăuda profesorul de literatură St. Marc Girordon — numai mie-mi poate mulţumi.

— Nu cumva vrei să spui că l-ai iniţiat în fiziologie?

— Dimpotrivă: i-am criticat aspru primele piese de teatru...

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu



Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonaţi-vă la revista „Ştiinţă şi tehnică" — publicaţie lunară editată de C.C. al U.T.M. şi Consiliul pentru răspîndirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice. Abonamentele se primesc de către oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii pînă la data de 18 ale fiecărei luni, cu deservirea în luna următoare.

Revista se găseşte de vînzare la toate chioşcurile pentru difuzarea presei şi debitele O.C.L.

•• FEBRUARIE 1964

41 007